

JAN K. KOTŁOWSKI

¹ ^W
DOŻYNKI
KASZUBSKIE

^H ^I ^W
Z ILUSTRACJAMI ORYGINALNYCH
TAŃCÓW KASZUBSKICH
MUZYKA I ŚPIEW W OPRAC. F. WIĘCKA

JAN K. KOTŁOWSKI

155

DOŻYNKI KASZUBSKIE

LUZINO 1936 R.

NAKŁADEM AUTORA

WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE.
COPYRIGHT BY JAN K. KOTŁOWSKI
LUZINO (POM.) — POLAND.

OD WYDAWCY

Z inicjatywy p. Jerzego Czarnockiego, starosty powiatu kartuskiego z organizowano w dniu 6-go września 1936 r. w Kartuzach ogólnokaszubskie Dożynki z udziałem powiatów: kościerskiego, morskiego i kartuskiego dla zachowania dawnych tradycji i zwyczajów kaszubskich.

By upamiętnić po raz pierwszy z organizowane Dożynki obejmujące całą kaszubszczyznę postanowiłem utrwalić „motto” w niniejszej książeczce pod tytułem „Dożynki Kaszubskie” i oddać ją w ręce Szanownych Czytelników, ufając że spełni ona choć w części swoje zadanie zapoznawszy ogół społeczeństwa z piękną tradycją obchodu Dożynek nad polskim morzem.

Do dalszej współpracy nad zachowaniem i rozwojem omawianych tradycji kaszubskich chcę pozyskać wszystkich tych, którzy rozumieją i odczuwają myśl mej idei. Wprawdzie książeczka nie odpowiada w zupełności mojemu początkowemu zamierzeniu ale oddając ją pod ocenę Szanownych Czytelników mam nadzieję, że z uwagi na zadanie i cel jaki ma spełnić, spotka się z życzliwym przyjęciem.

Niech mi wolno będzie na tem miejscu podziękować wszystkim tym, którzy w jaki kolwiek sposób dopomogli w moich usiłowaniach.

JERZY CZARNOCKI

Starosta pow. kartuskiego

Przewodniczący kom. wyk. Dożynek Kaszubskich,
powiatów: kościerskiego, morskiego i kartuskiego
w Kartuzach 6-go września 1936 r.

STAROSTA DOŻYNKOWY Z PRZODOWNICĄ
Starosta dożynkowy p. Gransicki z Garcza
z przodownicą p. M.łubińską z Kartuz

KASZEBSKI DOŻYNKI U PANA FILIPA NA SYTNI-GÓRZE

Pón Filip beł wiöldzy gbur
To też beł w słej kieszeń pewni jak mur
Mieł wiele kłeni i zemi trzesta mórg
Ale kupił sobie jednak na dożynki frak na bórg.
Mieł wiele dzeci i łorkiestrę mieł słej
Harmonikę skrzepczci i tubę młeję.
Pierszym grajką beł wialgi Peta
Klinkusz, Kulawi Jan i Bąben Jeta
Grale piękno, fein i baro dōbrze,
A szczególnie na dożynki bte zebrał w tōbrze¹⁾.
Na jachce²⁾ z flintą beł Pón Głesptedorz,
Zabił zajca, kuropatkę i łewcę jak włedorz.
Tero białci to wszestkłe weflekujta³⁾ i łebierzta
I sobie dalszy żeczenia łebierzta
Sznaps, piwo i wino też bądze,
Bte móm jakte głesptedorz na to pieniądze,
Do reszte żniw sę bierzta w ti piękni pługtedze,
Bądze żeto i bądze pte przikrim gtedze
Pstro Kasza prawie bąksa⁴⁾ związała
Przez to piwę sę cało zalała.
Tero zos bądzeme dożynki balowale,
Bte ju bąksa sme w stodołę wdostale.
Jak me żniwa zaczęłe boła to sobłeta,
To też skuńczeta sę ta wialgo robłeta,

¹⁾ w torbie, ²⁾ na polowaniu (germ.), ³⁾ wypitraszyć, ⁴⁾ snop symbol.

Beł to jo dzień Noświętszi Mari Panne
I geburstach¹⁾ Kasze, ti naszi panne.
Dzeń ten me so prawie łebrale
I z tim wiele szczesci weszukale
Płedług naszegłe staregłe kaszebskigłe zweczaju
Bądze to piękno, wesolo, jak w raju
Mszę me też na ten cel u probłeszczu zamówile,
Sę trochę płeprawile i u Błega pługłedę zarobile,
Ala złemu co sę stało, le zdrzeta!
Idze Peta, Kulawi Jan, Klinkusz i Jeta
Kasza pstro z wiankę na czerznioku²⁾
Wszeszci grabiarki i łerkiestra dorównają kroku
„Kto sę w opiekę“ wszesce spiewają
I przed dom głespłedorza stawają
Przodownica wiónek miło jemu pładaje,
Kłónio sę i przed nim aż na polce wstaje
Godo: Przyjmże Panie Głespłedarzu Dastojny
Ten nasz wiónek i dar hojny!
Przyjm głe jako wiónek ze szczerigłe złota,
Błe boła nad nim w płece czoła robłeta,
Związale me głe z kłósów w symboliczny znak,
Błe kaszebski zweczöj köže nóń tak.
Głespłedorz ubróńi w kaszebski frak
Milczy, stoi cechłe, jak na płelu mak.
Z krutką³⁾ i szłefą na lewim ramieniu
Kterną ju dostu prze pierwszym seczeniu
Złożoną i spiętą szłefą z trzech kłósów żeta
Łed ni, jak ledze nazewają, Pukłato Berta.
Zatogłespłedorz w gorszcz ji wcesną piądz greby
Zaco kupił bies hōczy⁴⁾ na węłterze i reby.
To nic dziwnegłe, błe ji łejc rebok zgubił żak⁵⁾,
A przez to na reby tech hōków brak

¹⁾ urodziny (germ.) ²⁾ maślnica, ³⁾ wiązka, ⁴⁾ haki, ⁵⁾ rodzaj sieci.

Reboka tegte tu wama ptekoze
Na ti ksazecce fotografje jegte poloze

Je niebterok mtečno zameszlony,
Bte mo pustą sec i rebów mało natowiony.
Je na jezorze Karliktewskim'
Sedzi na czelnie, gdzie je częstim gtescem.

Gtespledorz wszestkima piękno dzekuje
I do zbiórki wszestkima winkuje
Dzeli chleb wino i tam dali
I tak do nich ptewiodo — z góre wali:
Bierzta wszesce ten kawałk chleba,
Bte tegte nam je nowicy trzeba.
Ptysylajta se nie za wiele, ani też za mało
Tak, be gte nama na wiedno pod dostatk stało.

CHECZ GŁESPŁENDORZA

Dom głespłendorza je czesti, jak purpura.
 Wałq wszesce do checze i wrzeszczą: Hura!
 Piwo, wino i sznaps tam też bądze,
 Starczy nawet dlönas, chłec w ti nędze.
 Willa Filipa, jak widzita, je dosc pięknq.

Naroz Kulawi Jan, Klinkusz i Bqben Jeta
 w skrzepki jęknq
 Grabiarczy i kłesarze biorq sę do pląsów,
 Tańcejq kłesédra, szewca, szepira i dżeka besdqśów.

Plónowanjé

moderato

Śpiew

Sto-i-bele-coi noi te-łto-gu do grabiles me chworta Błegu

Fort

mf.

Plón nieseme plón naszym panom udóm abe żetko plóno-wai-ło

pp. *mf.*

pte-sto kłercy zwała daka Plón nieseme plón naszym panom udóm

pp.

Bąks

allegretto

spiew *mf* Chłopi seką ze-to chwycy slo-de grabią jak zese-ka

Fort *mf.*

ca-ty sztek tej so-bie za-ba-wią ba-wia

2) Kłesa scyno żeto,
W snope grable pchają.
Ju so kłyńczy cały sztek,
Młodi ju spiewają.

3) Jesz je nórcek żeta,
Są le dwa półkęczy,
Tóna' zesek ten łostatk,
Grabią bąks — ktos wrzeszczy.

4) Ju je bąks zgrabiony,
Żniwa ju skłyńczony,
Snope na łóz pakują,
Z bąksę dodóm jadą!

Džek

VIVO

mf

Erk

Széper

tempo walca

śpiew

Lewiecczi chłedzą dzwónrzy brząka - ja o tawczar-

Fort

cze-ce za nim szu-ka ja co tawczkom to skłepkom to ja gni

zalkom na skrzepkach na ba-su to je dziewczátkom

- 2) Pastem łewiecczi bleskę, nadewsą
A przeszed wilek wżq tę nolepszq.
Co łewczkom itd.
- 3) A te łewczorzu gupo bestija
Nimog te zabrac na wilka kija.
Co łewczkom itd.
- 4) Nalezle wilka w krzu leszczynowym
Trzimu ten łewcę w strachu łegniowym.
Co łewczkom itd.
- 5) łeddi wileczku megłe baranka
Bte ce zaskarżę u megłe panka.
Co łewczkom itd.
- 6) Wilek wesłechu szęperę prozbę
I łeddu łewcę na jegłe grozbę.
Co łewczkom itd.

Koséder

Tempo polki

fort

Handwritten musical score for the first system. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The time signature is 2/4. The music is marked 'fort' (forte) and 'Tempo polki'. The treble staff contains a melody with eighth and sixteenth notes, and the bass staff contains a bass line with chords and eighth notes. There are dynamic markings 'ff' and '>' in the treble staff, and 'mf.' in the bass staff. A double bar line with repeat dots is present in the middle of the system.

Handwritten musical score for the second system, continuing from the first. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The music continues with similar rhythmic patterns and chordal accompaniment. A double bar line with repeat dots is present in the middle of the system.

Handwritten musical score for the third system, continuing from the second. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The music continues with similar rhythmic patterns and chordal accompaniment. A double bar line with repeat dots is present in the middle of the system.

vivo

Handwritten musical score for the fourth system, marked 'vivo'. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The music continues with similar rhythmic patterns and chordal accompaniment. A double bar line with repeat dots is present in the middle of the system.

Szewc

tempo polki²

(wstęp gra orkiestra.)

Fork

wolniej

Śpiew: szejg bóły szejg bóły

wecigóndra-ten

szejg bóły szejg bóły wecigóndra-ten

D.C.
altr²

Wszesce me sę piękno ubawile,
 Głesptedarzowi beczkę piwa wetrąbile.
 Pod dostatkę beło też i wino,
 A teroz sę prawdzewo zabawa zaczino.
 Tak bawile me sę aż do późni nocę,
 Wszestkłe wejedly i wepile pannie Źocce.
 Wzajemnie me sę z kaźdim żegnóme,
 Idzeme dodóm, bte wszeletincigte¹⁾ do: c móme.
 Płebtegłestaw nama Panie Błeże,
 A doczekóme sę przeszłych żniw młeże.
 A tero Bóg zapłac wszestkim cuzamen²⁾,
 A niech to bądze na dzis dosc i amen.

¹⁾ wszystko, ²⁾ razem

KOŚCIÓŁ POKLASZTORNY W KARTUZACH

**Korzystna i pewna
lokata Oszczędności**

Bank Ludowy w Kartuzach

Spółdzielnia z odpowiedzialnością nieograniczoną

daje gwarancje za zupełną pewność złożonych na książeczkę wkładów oszczędn. przy ścisłej tajemnicy i płaci najwyższe odsetki, stosownie do wypowiedzenia. A co najważniejsze, że służyć może każdego czasu natychmiastową wypłatą

Poza tem załatwia wszelkie czynności bankowe

BANK LUDOWY W KARTUZACH

Sp. z odp. nieogr.

ul. Dworcowa. Tel. 22

Michalina Grabowska Kartuzy Rynek 3

Hurtownia i detaliczna sprzedaż wyrobów tytoniowych.
Kolektura loterii państwowej nr. 1205.
Przybory do palenia — galanteria.
Karty do gry.

Hotel Pomorski • Kawiarnia-Restauracja

Tel. nr. 6. KARTUZY, 3 MAJA 13. Tel. nr. 6.

Pokoje z całodziennym utrzymaniem. Zimne i ciepłe potrawy o każdej porze dnia. Wszelkie napoje dobrze pielęgnowane. Zajazd i garaże. Ceny przystępne, dla zbiorowych wycieczek — niższe.
właśc. FR. PŁICHTA

Hotel „Kaszubski Dwór”

KARTUZY, UL. GDAŃSKA 15. Tel. 71

poleca pokoje. Zimne i ciepłe potrawy o każdej porze dnia _____

Ceny umiarkowane.

M. Filiński

**FABRYKA WYROBÓW BURSZTYNOWYCH
ZAKŁAD OCZYSZCZANIA MUSZLI**

**PIOTR TRZEŚNIAK, GDYNIA
STAROWIEJSKA, RÓG PIERACKIEGO**

BAZAR

Spółka z ogr. odpowiedzialnością

w Kartuzach

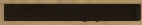
Parkowa 6.

Telefon 30

Największy i najtańszy polsko-
chrześc. magazyn na miejscu

Rok założenia 1903.

Wielki wybór

**blawatów, konfekcyj,
artykułów męskich
i galanteryj**

**Pracownia eleganckiej garderoby męskiej
podług miary**

Ceny niskie, lecz ściśle stałe, chronią
każdego przed jakimkolwiek wyzyskiem

F a b r y k a K a f l i
i wyborów garncarskich

WŁADYSŁAW MEISNER

MISTRZ ZDUŃSKI

KARTUZY

poleca po niskich cenach

**Kaszubskie wazoniki regio-
nalne,**

**Piece kafłowe w stylu kaszub-
skim,**

Doniczki do kwiatów.

Najstarsza polska księgarnia **w KARTUZACH**

**poleca: książki, artykuły piśmienne,
widokówki i t. p.**

Składnica świadectw szkolnych

wykonuje wszelkiego rodzaju druki

Księgarnia Polska

Tartak elektryczny

Jan Konkol, stacja Luzino

pow. morski

Wykonuje:

wszelką obróbkę drzewa

Specjalność:

drzewo budowlane
z dostawą na miejsce budowl

Ceny bardzo przystępne!

Drogeria pod Orłem

Wejherowo (na przeciw poczty)

poleca proszki do tuczenia świń
i hodowli drobiu ● środki desyntyfikacyjne ● farby i oleje do centrifug

Dla rolników ceny niższe.

Lakiernia samochodów, powozów, motocykli,
rowerów i wszelkie prace
w zakresie lakiernictwa

Specjalność lakierowanie systemem „Ducko”

Ceny przystępne!

Ceny przystępne!

Jedyny zakład w Wejherowie,
Sobieskiego 53a.

KAZIMIERZ ŚWITEK

Wytwórnia

Cukierków. Czekolady. Drażetek

A. WENDTA, Wejherowo
Sienkiewicza 3

Komunalna Kasa Oszczędn.

POW. MORSKIEGO W WEJHEROWIE

== I ODDZIAŁ W PUCKU ==

założone w roku 1856

przyjmują wkłady oszczędności
udzielają wygodnych kredytów
wypożyczają bezpłatn. skarbonki
otwierają rachunki bież. i czek.
przyjmują zlecenia i k a s o w e
przechowują papiery wartość.
wynajmują schowki

Kapitały własne Kasy
wynoszą zł 450.000

Obrót na rok 1935
wynosił zł 26.000.000

„MAGNA”

PIERWSZA KASZUBSKA
PAROWA FABRYKA CU-
KIERKÓW - CZEKOLADY
KONFITUR - DRAŻETEK
WAFELI I MARMEŁADY

Wejherowo (Pom.)
właśc. Józef Magnus

Odnaczona na wystawie
w Grudziądzu 1925 roku

Tel. 261

SKŁADNICA KONSYGNACYJNA SZTUCZNYCH NAWOZÓW

**Zjednoczonych Fabryk Związków
Azotowych w Mościcach i Chorzowie
i Spółki Akcyjnej Eksploatacji Soli Po-
tasowych we Lwowie**

po cenach fabrycznych poleca

F. Lewiński, Kartuzy

ul. Jeziorna 20

Emil Lniski, Kartuzy. Tel. 3.

**Skład towarów kolonialnych,
żelaza, mąki, paszy, sztucznych
 nawozów i artykułów
 budowlanych**

JÓZEF DUNAJSKI
MISTRZ RZEŹNICKI
KARTUZY, UL. GDAŃSKA 13

**poleca: wszelkie wyroby mięsne
w pierwszorzędnych jakościach**

Dom Towarowy - Kartuzy
wł. B. Schmidt, Rynek-Pierackiego

Kapelusze damskie
Bławy, konfekcja damska i męska,
galanteria. Największy wybór w krótkich towarach. Artykuły kąpielowe

Bracia Borzestowscy - Kartuzy-Pom.

Skład towarów kolonialnych
Żelazo. Cement. Węgiel.

Jan Szymański nast. M. Andrikowski
Kartuzy, Rynek 3

poleca: towary kolonialne, sprzęty ruchenne, podarunki
wszelkiego rodzaju, szkło, porcelana. Wina
krajowe i zagraniczne dobrego gatunku. Koniak,
likiery, pierwszorzędnych firm

Największy wybór i najkorzystniejsze źródło zakupu

Drogeria Parkowa - L. Lewinski
Kartuzy, Parkowa 5

Artykuły drogeryjne. Perfumy. Kosmetyki.
Tapety. Przybory fotograficzne.

●

DRUKARNIA
ALFONS PATER

≡≡≡ WEJHEROWO, UL. PUCKA ≡≡≡

WYKONUJE

WSZELKIE PRACE DRUKARSKIE

SZYBKO ● GUSTOWNIE ● TANIO

●

Fabryka Wódek i Likierów

C. A. HOCHSCHULTZ Nast.

Sp. z o. o.

Wejherowo

Specjalności:

Machandel OO

Książę Wielki

Boonekamp

Winniaki

Rum